

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Tractatus V. De statu religionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

instituire. Quia omnia vota simplicia commutantur in votum Religionis, tanquam id quod melius, quippe cum perpetuum Dei seruitium contineat, consequenter priora vota extincta sunt, vt in propria sua materia non obligent, quod autem semel extinctum est iterum non reuiuiscit, eaq; ratio similiter concludit; siue commutatio ab homine, siue à Iure facta sit.

Per vota simplicia in Societate Iesu edita priora, in secula emissa ante professionem suspensa manent non penitus extincta, potest tamen vouens vota simplicia in illa etiam commutare sua vota ante edita: Nam quibus propria autoritate votum qualescunq; commutare potest in id, quod scitur melius esse Deoq; gratius: Atqui vota non tantum solemnina, sed etiam simplicia, per quæ aliquis verus religiosus efficitur, & saltem quatenus ex ipsius parte in perpetuo se Deo in obsequium deuouet, eaque inquam vota meliora sunt: Ergo.

NB. In votis Religionis, quamuis strictioris dispensari potest cum ingredientibus in Societatem Iesu; ita tamen vt iterum eas egredi contingat, redeat obligatio voti.

TRACTATUS V.

De statu Religionis.

C A P. I.

De essentia status Religiosi.

Statu Religionis est fidelium ad Christianam perfectionem tendentium editis votis perpetua paupertatis, castitatis ac obedientia, stabilitate.

Ecc 4 lis in

lis in communi viuendi modus ab Ecclesia approbatus. Dicitur autem status perfectionis non eo consensu, quod omnes Religiosi perfecti esse debeant, sed ad perfectionem tendere.

2 Vera sunt substantialia & essentialia vota Religiosi status, paupertas, castitas, & obedientia, contraria illis tribus impedimentis veluti laqueis huius mundi quibus animus hominis detinetur, quo minus ad Deum se liberè erigere possit, test. Iohann. 1. Epist. c. 2. *Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vite.*

3 Ordo Religiosus à summo Pontifice approbatus esse debet, eo quod ordo Religiosus est sacer quidam coitus habens spirituale iurisdictionem, quae prouenire debet ab Ecclesiae praelatis, praecipue summo eius capite Romano Pontifice. Caeterum alias congregationes non sub titulo status Religiosi, sed causa pietatis Christianae nihil prohibet institui, etiam non requisita Episcopi licentia.

1 NB. Cum ad essentiam status Religiosi aliud non requiratur, quam editio trium votorum praedictorum, sequitur, ordines Religiosorum licet inter se differant accidentale regulatum suarum discrimine, tamen in essentialibus conuenire.

Ad essentiam status Religiosi non requiritur, ut vota solemnia sint, sed sufficit illa tria vota Ecclesiae auctoritate acceptari.

4 NB. Qui in Societate Iesu tria simplicia vota ediderant veri religiosi sunt, quippe se societati dedicantes, & actu tradentes, quantum ex parte ipsorum irreuocabiliter, possunt tamen admitti superiorum auctoritate, ad eum modum, quod serui manumit-

mittuntur, licet ipsi meret discedendi libertate careant, ante dimissionem autem inualidè contrahant matrimonium.

Qui in ordinibus militaribus castitatem non absolutam, sed tantum coniugalem vouerunt, proprie Religiosi non sunt. At vera milites S. Iohannis & ordinis Teutonici edunt tria vota substantialia, idcirco veri religiosi illi sunt.

Irrita est possessio Religionis si addatur conditio status Religioso repugnans V. C. vt possit aliquis tenere aliqua bona.

Religiosi non sunt, qui editis votis perpetuæ castitatis ac paupertatis obedientiam etiam vouent Episcopo aut Confessario præstandam. Cum tali voto non subiiciantur spirituali iurisdictioni ordinis.

Summus Pontifex etiam in solemnibus votis Religionis dispensare potest, vt aliquis Religiosus esse desinat. Cum enim Pontifex possit dispensare in votis simplicibus, sequitur etiam posse in solemnibus cum solemnitas votorum Ecclesiæ inuentum sit.

Religiosus promotus ad Cardinalatum vel Episcopatum obstrictus manet essentialibus votis suæ religionis, licet quod non aliquis effectus paupertatis & obedientiæ exemptus censeatur, idque per accidens. Nam manet nihilominus sub obedientia summi Pontificis, capite omnium religionum.

Religiosus factus Episcopus vel Cardinalis, saltem ex moralis honestatis obligatione præscripta Regule seruare debet, quæ cum munere ac dignitate sua consistere possunt V. C. vt habitum sui ordinis seruet.

Ecc 5 Reli.

- 11 Religiosus ad secularem parochiam promotus habitum suæ religionis deferre & alia præscripta Regulæ, quatenus cum munere & laboribus suis consistere possint, obseruare debet etiam sub culpæ obligatione, si Regula ordinis ita obliget.
- 12 Religiosus dum parochiam secularem administrat, in plerisque Episcopo diæcesis subiicitur, verum in iis quæ ad Regulam ordinis spectant, v. C. ut habitum gestet videtur subiectus manere Abbati & proposito Monasterii.

C A P. II.

De origine & varietate Religionum.

- 1 Status Religionis istatim à tempore Apostolorum huc vsque semper durauit, & auctus est Philone Iudæo, Eusebio & S. Hieronymo.
- 2 Non licebat Monachis vitam eremiticam colere, nisi prius in Cænobio virtutem suam probassent.
- 3 Quatuor sunt regulæ S. Basilii, S. Augustini, S. Benedicti, S. Francisci, sub quibus omnes religiosi viuunt, præter Carthusianos & Societatem Iesu, qui ordines propria statuta habent.

C A P. III.

De comparatione Religionum inter se.

- 1 Omnis variorum ordinum Religiosorum diuersitas accidentalit tantum est, quia omnes variis mediit ad Christianam perfectionem tendunt, quæ est charitas & coniunctio cum Deo.
- 2 Triplex est vita Contemplatiua (vacando Deo per orationem & contemplationem mentis.) Actiua (vocando proximo propter Deum per opera misericor-

fericordiarum corporalia tum spiritualia) & Mixta
ex utraque.

Cuiuscunque Religionis perfectio attendenda
est tum ex fine eius proprio tum ex mediis, quæ ad
hunc ipsum finem & tria substantialia vota imple-
nda, ac denique charitatis perfectionem consequen-
dam convenienter adhibet.

C A P. IV.

De ingredientibus Religionem.

SI Parentes ingressum Religionis (prius tamen
cum ipsis consilio communicato) impedire ve-
lim, iis etiam inconsultis aut inuitis ingredi, ac pro-
ficere fas est, iuxta S Hieronymum: Sola causa, qua
non liceat obedire parentibus, Deus est: Ipse enim
dicit, qui amat patrem vel matrem plus, quam me,
non est me dignus.

Si parentes in extrema necessitate sint filius etiam
professus licet prælatus iniuriose licentiam neget
dare, egredi potest & succurrere: Ratio, quia præ-
cepta iuris naturalis ac diuini, quod est de subueni-
endo parentibus in necessitate extrema constitutis
nullo voto tolli potest, iuxta illud Matth. 9. *Misericor-
diam volo, & non sacrificium*, idque intelligo etiam de
extraneo in necessitate extremo constituto. Quod
si verò inopia parentum grauis, interim filius in-
gressum Religionis differre debet dum ipsis succur-
ratur; quia maiore præ aliis hominibus obligatio-
ne tenetur filius ad subueniendum parentibus in
gravi necessitate constitutis, ad quod se impoten-
tem reddit per religionis ingressum, non verò tanta
obligatione obstringitur extraneis, ut propter illo-
rum grauiorem necessitatem se debeat magna spiri-
tuali

tuali utilitate priuare, quod si sororibus aut fratribus subuenire debeat, maior debet esse necessitas, quam parentum. Quod si editis votis filius Religiosus factus sit non potest egredi ad subueniendum in graui sine licentia Prælati, quia status religiosus id postulat, cum exinde magnum detrimentum spirituale tam ipsi egredienti, quam toti communitati regulari prouenire posset, quandoquidem multi, qui parentes inopes habent, cogitationibus auferentur, an non obligatio ipsis incumbat ex ordine discedendi, nisi ad hoc licentia Prælati opus esset: Huic autem maiori bono conseruandæ quietis in religioso ordine priuatum commodum ipsorum parentum posthaberi debet.

3 Licet Nouitii regula ordinis non obligentur sub culpæ tamen iustis præceptis conuenienter eorum statui à Prælato impositis obligari videntur. Primum probatur, quia Nouitii regulam ordinis non promiserunt, consequenter nec obligantur sub culpa. Posterius probatur, quia Nouitii subiiciuntur spirituali potestati Prælatorum, ergo eorundem iustis præceptis ligari possunt, & nisi ligarentur, tanquam vagabundi nullius proximi ordinarii iurisdictioni subessent.

4 Nouitii priuilegiis Ecclesiastici fori & Canonis gaudent, atque Prælati iurisdictioni subduntur.

5 Nouitius ordines accipere potest ab Episcopo diæcesis in qua monasterium situm est: Quia Nouitius per ingressum Monasterii habitusque assumptionem, domicilium acquisiuisse censetur: Quia ingressus est cum proposito perpetuo manendi quatenus ex sua parte est nisi mutatio aliqua eueniat.

Si Nouitius ab ordine recedat, non est obligatus ad expensas ordini soluendas: Ratio, quia ita monasteria fundata esse oportet, ut libera Nouitiis egressendi facultas relinquatur, quæ tamen impedita foret, si ad expensas soluendas tenerentur. Excipit nisi consuetudo sit, ut pactum ineatur de expensis soluendis, qualis in Monialium quibusdam Monasteriis viget.

C A P. V.

Quæ conditiones requirantur, ut professio in religione valida sit.

Professio in Religione duplex est: alia expressa, seu verbo scripto; alia tacita V. C. si quis post annum probationis Professorum habitum proprium triduo gestauerit, imò intra triduum post annum Probationis Actum professorium exerceat V. C. in Capitulo suffragium ferat.

Tempus probationis ob iustam causam Nouitiis Religionis prorogari potest V. C. ob morbum, ob defectum ætatis, &c.

Ad professionem in Religione tria necessaria requiruntur. 1. Qualitas seu aptitudo personæ uolentis legitima ætate anno exacto probationis in habitu religioso, & sine impedimento substantiali. 2. Consensus & acceptatio eius ad quem pertinet, aliquem Religioni incorporare. 3. Ut professio sponte fiat non cogente graui metu.

Sicut matrimonium carnale; ita etiam Religio assumptio per tria vota substantialia ob nullum errorem qualitatis seu accidentariæ conditionis infirmatur V. C. si quis simulet se sanum, & cum leprosus sit, legitimus, cum sit illegitimus.

Ad

- 5 Ad professionem requiritur, eam acceptari a Prælo Ordinis cum consilio, imò etiam consensu Capituli. Unde si non acceptur professio. Professus non obligatur, quia professio Religionis continet in se quasi contractum & obligationem reciprocam inter profitentem & Monasterium cui incorporatur. Ergo si altera pars non acceptet, nulla oritur obligatio.
- 6 Metus grauis & iniustus ipso iure infirmit Professionem Religiosam, ut nulla exinde obligatio oriatur V. C. si Nouitius incarcerationis fuit propter, quod discessum petierit: Item metus reuerentialis; si minentur consanguinei nihil amplius subsidii præbendum si è religione egredia tor.
- 7 Post quinquennium à die professionis non auditur Religiosus in externo foro, si dicat professionem suam ob metum vel aliud impedimentum irritam fuisse.
- 8 Licet alicuius professio ipso iure irrita fuerit, tamen subsequente expressa vel tacita ratificatione coram Prælo iisque quorum interest, facile conualescit.
- 9 Qui actum ratificat, scire debet, eum ex iuris dispositione irritum esse, cum enim incogniti nulla voluntas sit, non potest is censei ratificasse professionem, quam ignorauit esse irritam, quemadmodum si quis ad sponsalia, vel alios contractus esse velit, quia nescit irritos esse, cognito errore resistere potest.
- 10 Qui graui metu adactus sacrum ordinem suscipit, non obligatur ad continentiam per se loquendo, secluso scandalo, si tamen ratificet, utpote tamen caractere insignitus incipit obligari.

CAP. VI.

*De variis votis Religionem ingrediendi
& profitendi.*

Qui generatim vouit, se Religionem ingressu-
rum debet moralem diligentiam adhibere, vt
in al quo ordine suscipiatur, idque spectata inten-
tione vouentis vt supra de votis. Si autem in sua
provincia non suscipiatur aditis partibus monaste-
rii, spes tamen sit alibi susceptum, ex circumstan-
tia personæ vouentis colligendam est, vtum tan-
tum etiam obligationem ad alias terras se conferen-
di suscipere intenderit: Nam masculi solum inten-
tionem censere habentur ad monasteria suæ patriæ:
Feminae solum ad vicina Monasteria propter com-
moditates cognatorum. Quod si quis in ordine
laxiore non recipiatur, non tenerur ad strictissimum
V. C. Capuccinorum, V. C. si homo sit delicatus,
quia in generali coactione non veniunt ea, quæ
quis versimiliter in specie promissurus non fuisset,
nec adigendus est, vt fiat laicus in monasterio, nisi
specialiter vouit, quodcunque munus accepturum.

Sub generali voto Religionem ingrediendi non
videtur comprehendere Religio non Claustralis, E-
quitum militarium, neque dispensatus ad suscipien-
dam aliam Religionem etiam laxiorem transire po-
test ad Claustralem.

Qui certam religionem vouet, etsi in vno mona-
stio repulsam ferat, debet alia monasteria eius-
dem ordinis adire, si spes sit, susceptum iri. Secus
si ingressum certi monasterii ex causa speciali vo-
uit, huc in sensu composito, videlicet eum depen-
dentia

dentia ad certum locum, & non in sensu diuiso videlicet per se qualicumque loco.

NB. Peccat contra religionis virtutem, quis impotentem reddit ad monasterii ingressum contrahendo ingentia debita.

4 Et si vouens semel repulsam passus fuerit, debet nihilominus ingredi, si religiosi mutata voluntate eum postea recipere velint: Ratio, quia votum Religionis editum in honorem Dei, atque vouentis spiritualem vtilitatem; non autem in fauorem religiosorum ut hi iuri suo renunciantes vouentem obligatione sua liberae possint, qui consensus eorum non veluti conditio sine qua non quæ remota, manet obligatio: Excipe nisi interim Nouitius fuerit in alia religione propter difficultatem recedendi, & Notam leuitatis; item propter sponsalia bona fide contracta quæ non sine iniuria dissolui possunt.

5 Qui religionem absolutè ouit, is neque tenetur neclitè potest ingredi ordinem, cuius regulæ disciplina collapsa est propter peruersionis periculum.

6 Qui vouit se professurum in religione laxa, potest eligere strictiorem qui verò instructiore peccat ingrediendo Religionem laxiorem sine dispensatione, quia minus præstat quam promiserat: Valida tamen est professio: Ratio, quia alterum votum solemne (in quo personæ traditio fit & Religioni ius in ipsam acquiritur) Derogat priori simplici voto, per quod nullum tale ius strictiori religioni acquisitum erat.

7 Votum ingrediendi & experiendi religionem strictiorem quisque commutare potest, in voto profutendi laxiorem: Ratio, quia votum perseverantem in laxiore

in laxiori melius est & plus obligans, quàm votum tantum ingrediendo & experiendo.

Qui vouit se Religionem strictiorem ingressus, 8
 rum ordinariè peccat ingrediendo laxiorem sine obligatione in ea perseverandi, quia minus præstat, quàm promissit, nisi ordo laxior facilitatem dispensandi habeat V.C. Societ. Iesu: Ratio, quia tali conditione priuilegium à fede Apostolica concessum est.

Professus vnus ordinis ad alium strictiorem pe- 9
 titam tamen, ne bonum obedientiæ contemneat, e videatur, licet non concessa Prælati sui licentiâ, transire non prohibetur. Ad æqualem autem vel laxiorem ordinem transeundi licentiam Episcopus, vel Prælati ob iustam causam dispensatiuè concedere potest.

NB. Mendicantes non possunt transire ad alium ordinem non mendicantium (excepto Carthusianorum) sub excommunicatione Papæ reseruata, & licet cum licentiâ Papæ aut ordinis transeant, tamen non habent vocem in Capitulo, nec administrationes, nec prioratus & officia consequi possunt.

In transitu ad Religionem strictiorem attendi 10
 debet ad maiorem seueritatem externam præsertim circa silentium & solitudinem idque ob vitandas contentiones, nam quæ religio altera austerior sit, magis patet, quàm quæ magis ad Christiani hominis finem pertingit.

NB. Austeritas ordinis attendenda non est secundum institutum regulæ, sed secundum obseruationem præsentem, in tantum & professus in strictiore ordine, vbi non seruantur regulæ, possit transire ad laxiorem, nisi spes sit reformationis.

11 Canonici regulares transire possunt ad Monachos, sed non vice versa, quia Religio monachorum austerior est. Quod si quis ab ordine ad alium transire velit, & non recipiatur, debet redire ad suum ordinem, quia non simpliciter ex ordine dimissus est, sed sub conditione, ut aliam ingrediatur. Ergo hoc non securo, redire debet.

12 Qui religionem absolutè vouit, nisi de alia eius intentione constet, censeri debet, solum ingressum & probationem promississe (quia non data vota sunt & pacta secundum ius commune & consuetudinem interpretanda sunt. Ius autem commune Religionem ingredientibus anni spacium concedit ad experiendum) Quod si tamen sine iusta causa ingrediatur, censetur contra votum peccare mortaliter: Nam qui religionem vouet censetur se ad id saltem obligare velle, quod alii, qui sine voto ingrediuntur, praestare obligati sunt, ad verò hi tenentur perseverare si nulla iusta causa recedendi occurrat.

Qui vouit, se in Religione professurum, exco[n]d[ic]to libertate priuatus est, vel si exeat, debet iterum ingredi sublato impedimento V. C. morbi, in hoc reliquo ordine suscipiendus est.

13 Qui simul continentiam & Religionem vouit, nec ex verbis nec ex circumstantiis colligi possit, utrum continentia per se, an cum dependentia Religionis promittere voluerit, benigniorem partem praeferre potest, adeo ut si voto Religionis solutus fuerit omninò liberatus censatur.

14 Qui post editum votum Religionis ingrediendae aut profitendae Episcopatum accepit est voti transgressor, & Episcopatum, quatenus ex sua parte est, resignare debet, quia status Episcopalis non est sta-

ius perfectionis propriæ, sed alienæ, siquidem non
tam hominem perficit, quam perfectum exigit.
Quod si talis sit confirmatus debet petere dispensa-
tionem à summo Pontifice.

CAP. VII.

*De voto paupertatis in religione approbata
edito.*

Ratione voti paupertatis obligatur Religiosus, ¹
ne quid proprium habere possit.

Religiosus retinet dominium hominis & famæ, ²
capax est etiam iuris eligendi præsentandi benefici-
orum & Regularium.

Scholastici & coadiutores temporales, qui in So- ³
cietate Iesu, post biennium probationis, vota sim-
plicitate ediderunt, retinere & acquirere possunt, do-
minium verum radicale; V. C. hæreditatem privati
tamen actuali iure de iis arbitrato suo disponendi.
Si tamen re ipsa inter viuos aut mortis causa de bo-
nis suis disponant absque consensu superioris, vide-
tur valida esse dispositio, licet ipsi peccent contra
votum paupertatis; quia retinent dominium bono-
rum, donec se iis abdicant, non abdicant se autem
ante professionem solemnem, per quam ipso iure
privantur dominio rerum antehabitarum.

Sine consensu Prælati expresso aut præsumto Re- ⁴
ligiosus nullam rem precio æstimabilem accipere,
retinere, absumere potest.

NB. Comestibilia fructusve accepta à Religio-
so in notabili quantitate constituunt mortale, quia
solus usus rei repugnat voto etiam commutationes
V. C. breuiarii sed veniales, utpote repugnantes reli-
gionis perfectioni; Item peccat studio-

sus Religiosus abutens, pecuniis pro victu ad lusum, Item esculenta ex mensa pro se posita secum auferens.

- 5 Si Religiosus parcus viuendo aliquid reseruat, non sibi acquirit, sed monasterio manet, quippe domini incapax, ideoque nihil sibi proprium acquirere reseruando potens.
- 6 Religiosus etiam contra votum paupertatis delinquit, si res ipsi ad usum concessas destruit per culpam crassam, quæ dolo æquiparatur, quia is actus est proprius domini, posse rem arbitratu suo destruere, perdere, religiosus autem cui solus usus facti concessus non potest actum talem domini exerce- re sine violatione paupertatis voti, & si Religiosus peculium habet suæ administrationi commissum, debet ex eo restitutionem facere Monasterio.
- 7 Quicquid Religiosus contractu, donatione, & hereditate acquirit, Monasterio acquirit, Monasterium autem non obligatur ex contractu delicto religiosi, nisi quatenus consensum præbuit, vel aliquod inde commodum accepit.
- 8 Peccare censetur Religiosus contra votum paupertatis, si quædam abscondat, ne Prælati ipsam habere sciat, aut reuocare possit, quia tales sunt actus tanquam domini independentis siue iuris proprietarii qui voto paupertatis repugnant.
- 9 Administratores & Oeconomi Religionis, plus dare non possunt, quam ordinis Regula, consuetudo vel superioris voluntas permittit.
- 10 Prælati Regulares contra votum paupertatis, & aduersus iustitiam peccant, si bona conuentus aliter expendant aut donent, quam ordinis Regula aut consuetudo permittit, quia Prælati non sunt bono-

rum communium domini, sed solum administra-
tores.

Quanta materia ad transgressionem voti pauper-
tatis requiratur, ita defini solet sicuti in furto.

Religiosi peculium habere possunt secundum 1 2
professionem & administrationem dependentem à
Prælati voluntate V. C. Beneficium parochiale cum
licentia Prælati; Item vestes, & alia necessaria an-
imè dari solent à parentibus aut consanguineis, pro
consuetudine monasterii.

NB. Peculium dicitur quasi pusilla pecunia, vel
pusillum patrimonium quod duplex, vnum iuris
perfecti ac independentis, quod est proprie dictum
dominium seu facultas disponendi de re suo arbitra-
ri, huius incapax Regularis. Aliud peculium est de-
pendens à voluntate Prælati, quo ad solam admini-
strationem & huius capax est Regularis.

Trid. Concil. videtur prohibuisse, ne Religioso 1 3
designentur stabiles redditus instar cuiusdam peculii,
quamuis dependentis à Prælati voluntate licet alii
D.D. non sine probabilitate negent id Trid. Concil.
adversari.

NB. Licet alioquin monasterium non teneatur
ex delicto monachi, tamen si peculii administratio-
nem habeat, præsertim extra Monasterium de gens,
pro eo damnum refarciendum esse.

Prælati Religiosus licentiam dare non potest 1 4
res assumendi in vsus vanos aut illicitos, sed tantum
expedendi ad utilitatem Monasterii publicam vel
privatam. Nam Prælati subdito maiorem facultatem
conferre non potest, quam ipse habet, cum au-
tem is bonorum Monasterii dominus, non sit, sed
tantum administrator, ideo ea arbitratu suo atque

Fff 3 inuri-

inutiliter expendere non potest, sed tantum in eiusdem Ecclesiae bonum seu utilitatem. Ergo.

15 Etiam Abbatissae Monialibus suis subditis licentiam dare possunt accipiendi, expendendi, retinendi quae iusta sunt.

16 Religiosus si rem aliquam donatam absolute acceptet in fauorem alterius, non interueniente licentia Praelati, peccat contra votum paupertatis; secus tamen, si se habeat tantum vt intercessor, Eleemosynarius, internuncius, sed hoc repugnat Regulis Societatis: Ratio, quia sicut cum priori ita etiam in hoc casu Religiosus ius aliquod precio aestimabile sibi usurpat, si accipiat pecuniam suo arbitratu pauperibus dissoluendam, ita vt à dante reuocari non possit.

17 **X3.** Religiosus beneficiarius interim dum beneficium obtinet administrationem reddituum habet à sacris Canonibus sibi concessam, quos proinde ad alias causas aut ad sui sustentationem applicare potest, & hoc habet locum etiam in beneficio manuali. Ratio, quia talis est natura beneficii Ecclesiastici, vt tribuat alicui ius administrandi redditus ad necessarios vel pios vsus. Reditus autem ex tali beneficio relicti post mortem Religiosi ad Ecclesiam cui seruiuit, pertinent.

18 **B.** Quae Religiosus beneficiatus aliunde (V. C. hereditate, donatione,) quam ex beneficio acquirit Monasterium sibi vendicare potest.

19 Praelatus religioso vsu alicuius rei tanquam irreuocabilem concedere non potest, adeo, vt etiam promittat non reuocaturum, nihilominus absque iniuria reuocare non possit. Nam Praelatus nihil Religioso contra votum paupertatis concedere potest, repugnat autem voto paupertatis, habere vsu alicuius

alicuius rei independentem & irreuocabilem à Prælato.

Si Monacho hæreditas aut legatum relinquatur ²⁰ talige, vt ad ipsum, & non ad Monasterium pertinere debeat, explicari debet, voluisse testatorem, vt ad Monachum pertineat cum consensu Prælati. Quare si Prælati consensum negat, corrumpit legatum, vel institutum: Ratio, quia dispositionem quamcumque ita interpretari oportet, potius vt valeat, quam vt pereat. Et perplexitas testatoris secundum præsumptam voluntatem testatoris ordinanda est. Et Verba testatoris debent intelligi secundum conditionem personæ alicuius cui aliquid datur, Atqui Monachus hæreditatis aliter capax non est, nisi quoad vsum dependentem à voluntate Prælati. Monachus tamen sibi legatum relictum potest monasterio resignare, quia conditio illa à testatore apposta erat in gratiam Monachi, quiuis autem fauori suo renunciare potest.

Si testator expresserit nõ aliter se relinquere Monacho, nisi vt habeat rem independentem à Prælati consensu irritum est legatum, sed in dubio non est præsumendum id adiectum fuisse, vt conditionem propriè dictam, sed vt modum, qui si impossibilis sit, pro non adiecto habetur.

Pœnitentiæ religiosæ paupertatis (videlicet qui aliquid ²¹ vt proprium retinet) Canonico iure decreta sunt.

1. Si absque pœnitentiâ mortuus fuerit in loco sacro non sepeliatur aut sepultus extrahatur, iterum.

2. Vt ad agendam pœnitentiâ in carcerem detur. 3. Vt biennio voce actiua & passiuâ sit priuatus.

CAP. VIII.

- 1 **S**I religiosus contra castitatem peccat, duo peccata committit sacrilegium & impudicitiam.
- 2 In genere luxuriae non accidit veniale propter materiae paruitatem: Ratio, quia omnis venerea carnis commotio suapte natura ordinatum medium fit ad externam generationem pollucionemve, ut sicut hanc voluntarie velle, est mortale in quouis soluto; in Religioso vero ita similiter est, si deliberate aliquis consentiat in delectationem, vel commutationem veneream.

CAP. IX.

De voto religioso obedientiae.

- 1 **S**I Praelatus iuste aliquid praecipiat Religioso cum voluntate eum obligandi, contra obedientiam votum peccat, nisi obediat, quia Religiosus hoc ipsum vouit, Ergo est transgressor voti.
- 2 Non eadem est in omnibus Religionibus obedientiae perfectio, quare nec eadem praecipienda potestas, & obediendi necessitas.
- NB. Monachus praecipienti Praelato V. C. Episcopatum, aut austeriora, quam regula requirit, non tenetur obedire, cum praecipienda limites excedat, nihil enim praelatus praecipere potest, nisi quod directe vel indirecte pertinet ad regulam ordinis. Quare obedientia alia est indiscreta, videlicet si quis obediat contra legem Dei vel regulam ordinis: Imperfecta nempe si quis tantum obediat secundum Regulam Perfecta si quis obediat in omnibus, quae non sunt contra legem Dei aut regulam.

Rarò superiores ordinum sub culpæ obligatione 3
 præcipere aliquid censendi sunt, nisi utantur his ver-
 bis in virtute S. obedientiæ.

NB. Religiosi non exempti in Ecclesiasticis dis-
 ciplinis obedire tenentur etiam Episcopo, sed non
 vi voti, sed vi huius magis Abbati.

Probabile est, quod Prælatus ordinis propter vo- 4
 tum obediendi in omnibus, quæ iusta sunt; etiam
 actus internos præcipere possit, licet consuetum
 non sit nec consultum, ut talia sub peccato præcipi-
 antur, quia Prælati possunt irritare vota interna pio-
 rum; Ergo & habent gubernatiuam potestatem in
 actus internos; deinde Religiosi possunt vouere in-
 ternos actus.

Quæ ex genere suo indifferentia sunt à Prælato 5
 bona fide V.C. ad mortificandam propriam volun-
 tatem præcipi possunt.

Si Ordinis regula obliget sub generali, eius trans- 6
 gressio videtur esse contra votum ideoque sacrilega.
 Ratio: Cum enim Religiosus in professione pro-
 mittit seruare regulam secundum eum modum cen-
 setur se obligare, quo regula exigit. Quare si regula
 (V.C.S. Francisci) imponat silentium sub peccato,
 tunc non minus peccant transgressores contra vo-
 tum, quam si superioris actuale præceptum violant,
 quandoquidem lex siue regula ipsorum non minus
 præceptiua est, quàm vox superioris.

NB. Si Carthusius comedat carnes dupliciter
 peccat contra votum & contra temperantiam cuius
 intuitu regulare statutum editum fuit.

Si Ordinis regula sub culpa non obligat eius trans- 7
 gressor non peccat contra votum obedientiæ, quia
 votum obedientiæ intelligitur de iis tantum, quæ

Fff. 5 conti-

continent propriè præceptum. Nihilominus potest superior propter transgressionem pœnam imperare cum obligatione eam suscipiendi ex obedientiæ voto, quamuis non semper ita obligare soleat.

8 Religiosus in ordine Prædicatorum aut Societ. Iesu transgrediens regulam bono aliquo fine non peccat V.C. extra tempus si loquatur eum socio, licet, pœnam regularem suscipere paratus esse debeat, si inferatur, quia regula non obligat sub peccato.

9 Sin verò regulam violet, ob torporem aut libidinem, peccat saltem venialiter, imò si quis frequenter transgrediatur & hoc modo religiosam disciplinam grauitur perturbat, mortaliter peccat.

10 Regulares Professi non tenentur acceptare no- uam regulam, seu arctiorem viuendi modum, quam nec explicitè, nec implicitè professi fuerint: Ratio, quia religiosi per votum obedientiæ non transulerunt omnem voluntatem in superiorem, ut quilibet ipsis imperare possit, sed ea solum, quæ ad obseruationem regulæ, quam profitentur, directè vel indirectè spectant. Nec Summus Pontifex potest cogere religiosum ad arctiorem viuendi rationem, quam prima instituti forma postulat, quia speciale obedientiæ debitum quo Religiosi erga summum Pontificem adstringuntur, ex voto eorum pro- uenit, quod erat secundum proprium regulæ in- stitutum. Sed ut Episcopatum accipiant possunt cogi, cum ut alii Clerici summo Ecclesiæ patori subiecti sint.

11 Si strictior obseruatio necessarium medium vi- deatur ad substantialium votorum in tali ordine ob- seruationem, regularibus auctoritate Prælatorum imponi potest, licet eam expressè non uouerint: quia

alis observatio indirectè pertinet ad regulam, quãdo sine ea regula in suo vigore conseruari non potest, consequenter si Religiosus obligat implicite ad ea omnia, sine quibus religio conseruari nequit.

Prælati ordinum exemptorum quasi Episcopa-^{1 2} lem in suos regulares iurisdictionem obtinent: Quare sicut Episcopus regularibus sibi subditis leges ferre potest, quod Ecclesiasticam disciplinam spectant; Ita etiam Abbas exemptus non quidem strictiorem ordinem reddendo sed vtilia & necessaria solum: Imò Prælati non exempti per consuetudinem id possunt.

Si appareat regulæ ac disciplinæ temporis diuturnitate collapsæ reformationem necessarium medium fore ad ordinis conseruationem Prælatus cum Capitulo & S. Papa ad acceptandam reformationem omnes professos compellere potest.

NB. Prælati sicut Episcopus possunt ex potestate gubernatiua. V. C. præcipere ieiunium pridie festi Patroni.

C A P. X.

De Prærogatiuis Religiosi status.

PER vota religiosa (in gratiam constituti) omnium peccatorum remissionem consequimur: Ratio, quia qui partem bonorum propter Deum in elemosynam pauperum dat, vt Zachæus Luc. 17. pro peccatis satisfacit, iuxta Dan. 4. Peccata tua Eleemosynis redime, ergo qui omnia sua & seipsum diuinis obsequiis tradit, is plenè satisfacit. siquidè religionis assumptio oë genus satisfactionis superat. Cõsequimur autè plenius & perfectius remissionē, quam per plenariam indulgentiam; quia indulgentia cum sit condo-

condonatio quædam ex auctoritate Summi Pontificis causam concedendi iustam requirit. At verò ad remissionem peccatorum, iunctum cum professione religiosa aliud insuper non requiritur, quandoquidem ea remissio ex natura & præstantia ipsius operis per modum cuiusdam iustæ exsolutionis ex Christi meritis promanat.

- 2 Probabile est, etiam per reuocationem votorum hoc beneficium obtineri posse: Nam vota religionum ideo afferunt plenam remissionem peccatorum, quia continent perfectam hominis traditionem erga Deum, sed hæc traditio reiterari potest. Ergo etiam remissio peccatorum iteratò acquiri potest.
- 3 Per Religionis professionem omnia alia iuramenta & vota pia ipso iure expirant: Ratio, quia per obligationem professionis religiosæ omnes hominis facultates ac vires in perpetuum & irrevocabiliter Deo offeruntur: ideo eminenter in se continent omnes alias particulares obligationes ad eum modum sicuti si quispiam erga hominem adstrictus debitis, omnia bona sua illi offerat, se ipsum in perpetuum servum addicat.
- 4 Illegitimi etiam spurii si Religionem professi sunt, absque alia dispensatione Ordines suscipere possunt, sed ad Prælaturam & dignitates promovendi non debent.
- 5 Susceptio status religiosi maculas legales furti auferit, quo ad actus temporales, ita ut damnatus de crimine V. C. furti postea ad testimonium in iudicium & similes actus legitimos admitti possit. Soluitur etiam per professionem patria potestas, dimissus

his tamen è Societate redit ad patriam potestatem
nisi sit in sacris ordinibus.

Professio Religionis tollit ingratitude no- 6
tam, ob quam hæres necessarius alioquin exhæredi-
cari possit. Equum enim est, vt per conuersionem
ad religiosum institutum prioris delicti macula sal-
tem in ordine ad temporales actus & iura expur-
getur.

NB. Professio solemnè dirimit matrimonium
contractum, sed non consummatum: Professio ve-
rò simplicium solùm dirimit contrahendum.

C A P. XI.

Utrum Religiosus in iudicio stare possit.

Religiosus in iudicio nec vt actor, nec vt reus sta- 1
re potest, quia religiosus cum omne ius in mo-
nasterium transfulerit, ac veluti mortuus sit compa-
ratur seruo: seruus autem in iudicio nec agere, nec
conueniri possit. Excipe 1. Religiosum beneficia-
tum cum libera administratiõne V. C. parochum.
2. Si religiosus absens sit à Prælato V. C. in studiis vt
facile licentiam petere non possit, & de ea conce-
denda rationabilem præsumptionem habeat. 3. Si
religiosus obligationem contraxit ante ordinis in-
gressum: Sententiæ tamen executio fieri debet in
bonis monasterii quatenus ex monachi patrimonio
consecutum fuerat. 4. Si religiosus Abbatem ex
rationabili causa accusare velit. 5. Monachus ob
delictum conueniendus est, non monasterium, sicut
nec dominus ob Serui delictum.

Religiosus non potest esse procurator nec aduo- 2
catus in iudicio, nisi cum licentia Prælati, & utilita-
te Monasterii, Consilium, quid in quacunque cau-
sa se-

sa secundum iura agendum sit, possunt dare, quia non est prohibitum illis.

- 3 Si religiosus absque licentia Prælati in testamento ad causas profanas atq; in iudicio testimoniū interponat, malè agit, sed interpositio testimoniū valet.
- 4 Munus tabellionis Religiosus non amplius potest exercere, valent tamen illius acta.
- 5 Religiosus nec iudex esse potest, nec assessor, nisi cum consensu Prælati, & in causa spectante ad monasterii vtilitatem.
- 6 Licet Religiosus ordinariè non possit esse arbiter (à partibus constitutus vt secundum iuris terminos sententiam ferat) potest tamen esse arbitrator (nempe amicus compositor à partibus electus, vt pro bono pacis seruandæ vnus iuri demere & alteri tribuere possit vitatâ tamen læsione magna.
- 7 Prælati Ordinum constitui possunt iudices conseruatores (dicti sic, qui in Ecclesiasticis ex Papæ voluntate miserabilium personarum pupillorum & causam contra iniusto vexantes suscipiant ac defendant.

C A P. XII.

De Clausura monialium.

- 1 **C**lausura Monialibus, professis, conuersis omnibus seuerissimè præcipitur nisi ob necessitatem causam licentiâ ab ordinario Prælato, Episcopo obtentâ fuerit; Causa legitima est pestis, lepræ periculum, item incendii, hæreticorum incurfus; Sed ad aerem mutandum ob morbum periculosum non potest permitti egressus, quia S. Canones significant, causam, ob quam egressus permitti possit, de-
bere

bere esse publicam, aliter egredientes ex communi-
cationem reseruatam Papæ incurrunt.

Ingressus intra claustra Monialium sub excom-
municatione prohibitus est, præterquam si ob cau-
sam necessitatis licentia ab Ordinario in scriptis ob-
tenta sit; Excipe pueros ante rationis usum: Episco-
pus ob iustam causam cum sociis ingredi potest, sa-
cerdos ad communicandum, Medicus, Chirurgus,
fabri ferrarei ob necessaria.

Consuetudines de Clausura Monialium & pro-
hibito ingressu intra septa Monasterii Monialium,
non ubiq; quo ad omnem modum receptæ sunt.

De ingressu mulierum intra claustra virorum Re-
gularium non ita constat sub mortali & excommu-
nicatione prohibitum esse. Nam in pœnalibus no-
mine masculino non comprehenditur fœmininum
constitutio Pii V. quoad prohibitionem istam in
Germania recepta non est.

Certi casus sunt, quibus seculares ad Regulari-
um vicorum habitationes siue scandalo & peccato
admittuntur. V. C. Primò Regina cum comitatu.
Secundò Fundatrices monasterii. Tertiò, Aliæ fœ-
minæ illustres cum Comitatu. Quartò, in sepul-
tura Ecclesiastica simul admittuntur mulieres comi-
tantes. Quintò, si Religiosi in residentia viuunt
monasterio nondum constituto. Honestæ etiam
mulieres seposito scandalo possunt admitti ad au-
lam Abbatis secundum à claustro.

CAP. XIII.

De Religiosis eiectis & fugitiuis.

Religiosi ob iustas causas à Religione per sententi-
am eiici possunt. I. In crimine notorio incorri-
gibiles

gibiles existentes. Secundo, si ob criminis infamiam sine graui ordinis detrimento tolerari non possunt. Nam vt S. Hieronym. *Rei ecanda sunt carnes patrida.* Tertio, si quis reticuit morbum epilepticum per fraudem: Monialis incorrigibilis debet includi in perpetuum carcerem.

- 2 Religiosus eiectus astrictus manet votis substantialibus & rerum dominium non acquirit, sed solum vsu & administrationem habet.
- 3 Si Religiosus eiectus alicui Ecclesiae inferniat, bona ab ipso acquisita ad eandem Ecclesiam spectare debent; Fugitiui autem & apostatae bona, pertinent ad monasterium, ex quo fugit, modo monasterium sit capax, quia eiusmodi nebulones non sunt liberati à iure ac potestate monasterii.
- 4 Eiectus per sententiam non est omnino liberatus à voto obedientiae licet magna ex parte eius executio cesset, donec in ordinem recipiatur. Vnde voto obligati manent virtualiter, vt proinde parati esse debeant obedire, si in ordine denuo recipiendi sint ad eum modum, quo Episcopi Religiosi, virtualiter adhuc obligantur, ita scilicet, quod si eis legitime aliquis praeficiatur, obedire teneantur.
- 5 Probabile est, quod eiectus per sententiam, interim monasticis observantibus liber sit, quia non comitantur professionem trium substantialium votorum absolute sed quatenus seruari debent sub regula seu statu vitae regularis, à qua tamen ille expulsus est.
- 6 Eiectus ob crimen debet se corrigere ac redire praesertim si ab ordine reuocatur: Ratio, Cum enim talis religiosus substantialibus votis ac religiosa professione absolutus non sit; tenetur se idoneum reddere.

reddere quatenus potest, vt sua vota exequi possit, nec sententia contra reum lata eidem prodesse debet, ne ex iniquitate commodum ferat, prodesset autem & commodum ferret ex iniquitate si redire non cogereur maximè reuocatus.

Prælati ordinum Apostatas & eiectos suos non 7 semper reducere aut redeuntos recipere tenentur, præsertim si incorrigibiles videantur, aut sine scandalo, vel ordinis detrimento recipi nequeant, si enim ob talem causam interdum eiici possunt Regulares, mulò magis etiam postquam malitiosè exierint, non recipi.

Si eiecti in suo ordine non recipiantur, tutò in seculo manere possunt, quia alium non vouerunt, & per ipsos non stat, quin in eum, quem vouerunt, retineantur.

Interdum Prælati Ordinum ob iustam causam 9 eiecti in Professum tali pacto, vt aliam profiteatur Religionem, quam conditionem si professus accepit, implere tenetur, vel regressum ad suam Religionem impetrare, idque ob periculum male viuendi in seculo maneat, & ob scandalum.

Religiosus professus in vno monasterio ob causam iustam cogi potest, vt eat ad aliud monasterium eiusdem Ordinis, modo monasteria sint sub eodem generali: Quod si monasteria non sint sub eodem generali iure communi non tenetur:

Ratio, quia non nouit regulam & obedientiam nisi in hoc conuentu.

TRA-

Ggg